

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק דלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תריג

ערב שבת-קודש
פרשת שמיני
כ"ג בניסן ה'תשס"ו

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ג בניסן ה'תשס"ו – ל' בניסן ה'תשס"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ג בניסן	הלי כלים. פרק ו-ח.	הלי מלוה ולוה. פרק כז.	מ"ע קח.
ש"ק	כ"ד בניסן	פרק ט-יא.	הלי טוען ונטען.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קא.
א'	כ"ה בניסן	פרק יב-יד.	פרק ב.	מ"ע צט.
ב'	כ"ו בניסן	פרק טו-יז.	פרק ג.	מ"ע ק.
ג'	כ"ז בניסן	פרק יח-כ.	פרק ד.	מ"ע קו.
ד'	כ"ח בניסן	פרק כא-כג.	פרק ה.	מ"ע קד.
ה'	כ"ט בניסן	פרק כד-כו.	פרק ו.	מ"ע צו.
ו'	ל' בניסן	פרק כז-כח. הלי מקואות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ז.	מ"ע קט.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן וציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
7.39	7.13.8	1.13	12.40	9.21	6.10	5.12	4.49	3.55	ו', כ"ג בניסן
7.39	7.14.5	1.12	12.39	9.20	6.09	5.11	4.48	3.54	ש"ק, כ"ד בניסן
7.40	7.15.2	1.12	12.39	9.19	6.08	5.10	4.47	3.52	א', כ"ה בניסן
7.41	7.15.9	1.12	12.39	9.19	6.07	5.09	4.45	3.50	ב', כ"ו בניסן
7.42	7.16.7	1.12	12.39	9.18	6.06	5.08	4.44	3.49	ג', כ"ז בניסן
7.42	7.17.4	1.12	12.39	9.17	6.05	5.06	4.43	3.47	ד', כ"ח בניסן
7.43	7.18.1	1.12	12.39	9.17	6.04	5.05	4.41	3.46	ה', כ"ט בניסן
7.44	7.18.8	1.12	12.38	9.16	6.03	5.04	4.40	3.44	ו', ל' בניסן

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
7.52	6.53	7.54	6.44	7.53	6.52	7.51	6.36	7.52	6.53
7.58	6.58	8.00	6.49	7.59	6.57	7.57	6.41	7.58	6.58

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מו"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: <http://chabad.org.il> דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

"כל ישראל יש להם חלק לעולם-הבא"

ייתכן שבעולם הזה נדמה לו שגדלה מעלתו על מעלת זולתו, בעוד שבעולם-הבא יתברר לו בדיוק להפך □ את הזולת יש לדון תמיד לכף-זכות מה-שאי-כן את עצמו □ העבודה עם הזולת היא בכוחו של משה, ש"מסרה ליהושע, ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים וכו", עד לרבותינו שבבבלי דור ודור □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

וכפי שמצינו כמה מאמרי חסידות מהשבתות שלאחרי פסח קרא לו אביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, וציווה עליו להוציא גמרא מש"ס ווילנא וללמוד מתוכה פרקי-אבות' – מתאים להמנהג ללמוד פרקי-אבות בשבתות שבין פסח לעצרת?¹

– ולהעיר, שכפי הנראה, היה כ"ק מו"ח אדמו"ר נוהג ללמוד פרקי-אבות (לא רק בשבתות שבין פסח לעצרת, אלא גם בכל שבתות הקיץ,

וכפי שמצינו כמה מאמרי חסידות מהשבתות שלאחרי שבועות ד"ה "משה קיבל תורה מסיני", "רבי אומר", וכיוצא בזה. ובהתאם לכך יש לבאר לימוד והוראה מהתחלת הלימוד דפרקי-אבות בשבת זו – "משה קיבל תורה מסיני כו", ובהקדמה לזה: "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא", כדלקמן.

ב. במשנת² "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא" – יש לימוד והוראה בנוגע לכללות העבודה עם הזולת:

כאשר מדברים עם יהודי אודות הצורך להתעסק עם הזולת, יכול לטעון: למה לי להקדיש את זמני עבור הזולת, הרי מוטב שאנצל את זמני ללימוד התורה. ותוכן המענה הוא – שהעבודה עם הזולת בעולם-הזה תביא

(2) ראה ביאורים לפרקי-אבות (קה"ת, תשנ"ו) בתחילתו. וש"נ.
(3) מכאן עד סוף השיחה – נדפס בלקו"ש ח"א

(1) "רשימות" ש"ק ר"ח אייר, תרצ"ה. וראה גם שיחת ש"פ אחרי, מבה"ח אייר דאשתקד ס"ו (תורת-מנחם – התועודיות ח"ג עמ' 62).

דבר מלכות

אז תועלת לעולם-הבא.

וביאור העניין:

מהחילוקים שבין עולם-הזה לעולם-הבא – שעולם-הזה הוא "עולם הפוך", ואילו עולם-הבא הוא "עולם ברור".⁴

וכיוון שכן, הרי ייתכן שכאן בעולם-הזה ("עולם הפוך") נדמה לו שגדלה מעלתו ממעלת זולתו, שלכן עושה חשבונות שההתעסקות עם זולתו אינה כדאית עבורו; ואילו בעולם-הבא ("עולם ברור") יתברר להיפך. אי-אפשר לדעת מי גדול ממי. ייתכן שהזולת הוא למעלה ממנו.

בנוגע להזולת – הרי צריכים לדון אותו לכף זכות,⁵ מה-שאי-כן בנוגע לעצמו – אינו יכול לסמוך על זה שנראה לו שמצבו כדבעי, שהרי "על כל פשעים תכסה אהבה",⁶ אהבת עצמו, ואמרו חז"ל⁷ "אל תאמין בעצמך כו".

ונמצא, שבנוגע לכל אלה שמתעסק עמהם – בוודאי יש להם חלק לעולם-הבא, ואילו בנוגע לעצמו יכולה להתעורר שאלה כו'.

וכיוון שכן, הרי ייתכן שכתוצאה מההתעסקות בטובתו של חבירו לקרבו לתורה ומצוות, יגמול לו חבירו "בעולם הבא", שבזכותו של חבירו יזכה גם הוא (המשפיע) לעולם-הבא:

כאשר יהודי מקרב את חבירו לתורה ומצוות, נעשה הוא "רבו", שלימדו תורה והביאו לחיי עולם-הבא.⁸

ועל-ידי זה יגמול התלמיד לרבו – שבבואו לעולם-הבא לא יניח שהוא (התלמיד) יהיה בגן-עדן, ואילו "רבו" (שלימדו תורה והביאו לחיי העולם-הבא) יהיה בגהנום ח'ו!

בבואו לעולם-הבא – בוודאי יטען: אינני יכול להיות ללא הרבי שלי... כך שבגלל טענותיו, יוציאו את "רבו" מגהנום ויושיבוהו בגן-עדן!

ויש להוסיף, שבימינו אלה יכול להיות התשלום של חבירו באופן שלא צריכים להמתין עד לאחר מאה ועשרים שנה, "בעולם הבא" – שהרי "הנה זה עומד אחר כתלנו", משיח עומד לבוא מיד ("משיח האלט אט-אט ביים קומען"), "אחכה לו בכל יום שיבוא", וגם הזקן (ועל-אחת-כמה-יוכמה הבינוני והצעיר) שבחבורה יזכה לביאת המשיח בימיו, כך שהתועלת ששייב לו חבירו יכולה להיות גם בעולם הזה ("אויף דער וועלט").

ג. וכשמתחילים לעסוק עם הזולת (לאחרי הקדמת ההכרה ש"כל ישראל יש להם חלק לעולם-הבא") – צריכים לזכור ש"משה קיבל תורה מסיני ומסרה כו":

כאשר מתעסקים עם הזולת, צריכים להיזהר שלא לחשוב ש"כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה".⁹

צריכים לידע שההתעסקות עם הזולת אינה אלא בכוחו ובאחריותו של הרבי, "אויפן רבינס פלייצעס", וכאמור לעיל (ס"ה בגוף השיחה) שכ"ק מו"ח אדמו"ר הנחיל לנו את הכוח שגם ב"מצרים" נוכל לעסוק בהפצת התורה והיהדות (כדוגמת עבודתו של יוסף הצדיק), ואין אנו עושים (ואסור לנו לעשות) לבר, "אויף די אייגענע פלייצעס"...

וזהו "משה קיבל תורה מסיני ומסרה כו" – שהעבודה עם הזולת היא בכוחו של משה, ש"אוהב ישראל היה"¹⁰, ו"מסרה ליהושע"¹¹,

(8) ראה ב"מ לגא (במשנה).

(9) עקב ח'ו.

(10) מנחות סה, סע"א.

(11) ראה עירובין כב, ו"יהושע אוהב ישראל

היה".

עמ' 262 ואילך.

(4) ראה פסחים נא, ושי"ג.

(5) ראה אבות פ"א מ"ו.

(6) משלי י"ב.

(7) אבות פ"ב מ"ב.

דבר מלכות

ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים וכו", עד לרבותינו שבכל דור ודור, אתפשטותא דמשה שבכל דרא ודרא¹².

[במהלך ההתוועדות הורה כ"ק אדמו"ר ד. כמעשה של ה"בעה"ב"טע"ו...
[כמו כן הורה לכמה אנשים להפוך את כובעיהם, וגם הוא בעצמו הפך כובעו, באמרו,

בנווא לעולם-הבא בוודאי יטען – אינני יכול להיות ללא הרבי שלי, כך שבגלל טענותיו, יוציאו את "רבו" מגדהנום וישיבוהו בגן-עדן!...

שאף שה"משכילים" (בנוקבו בשמותיהם של כמה מהנוכחים בהתוועדות) יכולים לחשוב ולשאול "מה זאת", צריכים לעשות זאת מתוך קבלת-עול¹³...].

לאחד הבעלי-בתיים שלבש חליפה קצרה, אמר, שמתפלא לראותו בלבוש כזה ביום השבת-קודש, ומכאן ולהבא יתחיל ללבוש בשבת-קודש בגד ארוך, כמנהג החסידים¹⁴, מבלי הבט על לבושו בימות החול כשהולך לעסקיו, שכן, יש לזכור את דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁵ שעניין הגלות אינו אלא בנוגע להגוף, ולא בנוגע להנשמה!

לאחד הבעלי-בתיים שלא היה מגדל זקנו, אמר, שאכן הצליח לפעול על בני ביתו בדרכי החסידות, אבל על עצמו עדיין לא הצליח לפעול...

והמשיך לדבר אליו על-דבר גודל המעלה

לכמה וכמה שיאמרו "לחיים" כמה פעמים, וגם הוא בעצמו לקח הרבה משקה, והמשיך להתוועד עם המסובים כשהוא פונה במיוחד לאנשים פרטיים¹³, מוכיחם, מעוררם ומעוררם להתחזק בעבודתם בדרכי החסידות כו', כל חד וחד לפום שיעורא דיליה.

הבא לקמן הוא "זעיר פה זעיר שם" מהדברים שנאמרו בהמשך ההתוועדות:

בתחילת דבריו אמר כ"ק אדמו"ר שההתוועדות מתארכת והשעה כבר מאוחרת ("ס'איז שוין א פערטל נאך דריי¹⁴"), ומתחילים כבר לחשוב מה תאמר ה"בעה"ב"טע"ו על האיחור דסעודת שבת... ובמילא, צריכים "אריינכאפן" לפני שיהיה יותר מדי מאוחר.

בהמשך הדברים עורך כ"ק אדמו"ר ותבע שצריכים לצאת מההגבלות, "ארויסגיין פון זיך", כל אחד לפי עניינו. ולדוגמה: [

הרביעית, לפני השעה החמישית, וכן הלאה. ופעם אחת כששאלו השעה ורצה לענות, אמר כ"ק אדמו"ר בבת-שחוק: "ווען וועסטו שוין ניט ענטפערן" (כלומר, מתי יהיה כבר במצב שלמעלה מהגבלות של השעון). – המו"ל.
(15) ראה גם 'תורת-מנחם – התוועדויות' ח"ב עמ' 53. וש"נ. מכתב ה' ניסן שנה זו (אגרות-קודש ח"ה עמ' רצא).
(16) סה"ש תרפ"ו עמ' 169. וש"נ.

(12) ראה תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).
(13) לאחד אמר, שהדברים שאומר לו עתה ישארו בסוד. וטפח על השולחן והכריז בבת-שחוק: "אלץ וואס מ'עדעט דא איז א סוד"....
(14) יש לציין שההתוועדות נתארכה עד 10 דקות לפני השקיעה. – זמן לזמן היה כ"ק אדמו"ר פונה לאחד הבעלי-בתיים שיאמר לו השעה, וכשהלה היה אומר השעה המדוייקת, היה כ"ק אדמו"ר מפטיר: אבל עדיין לפני השעה

דבר מלכות

שמים. לאחד הרבנים אמר, שצריך לחזור מאמרי חסידות בבית-הכנסת שלו גם אם הבעלי-בתיים אינם רוצים לשמוע דברי חסידות, ואמר: כשבויעות הראשונים אל תספרו להם שהדברים הנאמרים הם דברי חסידות, ואז ישמעו את הדברים, ולאחרי משך זמן, כשתראו שהדברים מצאו חן בעיניהם, תגלו להם שהדברים שאמרתם הם דברי חסידות, ואז כבר לא יהיה איכפת להם.

— כך נהגו הבחורים בוורשא כשהתחילו להפיץ בין תלמידי הישיבות את קונטרסי החסידות של כ"ק מו"ח אדמו"ר: בתקופה הראשונה היו מפרסמים את מאמרי החסידות ללא "דף-השער", כדי שלא יידעו שזהו מאמר חסידות, ובמילא יעיניו וילמדו בו, בחשבם שזהו קונטרס של דברי-מוסר וכיוצא בזה, וכשלמדו, מצא חן בעיניהם, ואז אפשר היה לגלות להם את ה"סוד" — שזהו מאמר חסידות!

דיבר גם לכמה מהבחורים²¹ אודות ענייני ההנהגה בדרכי החסידות²², והורה על אחד שהנהגתו היא באופן שלמעלה מסדר והדרגה, ומצליח בעזרת ה' יתברך. ולאחד אמר שלא יסתפק בכך שהוא מתנהג בדרכי החסידות, אלא ישפיע גם על אחרים כו'.

כן אמר לכמה מהבעלי-בתיים שילמדו מהבחורים, באמרו: "אגרא דכלא דוחקא"²³. לכו ודחקו בין הבחורים...

כן אמר: צריכים להביא גם את הילדים הקטנים, בני שלוש שנים, שיידחפו בין חסידים...

הגידול הזקן (לא רק בימי הספירה...) — שקשור עם י"ג תיקוני דיקנא¹⁷, י"ג מידות הרחמים המרומזים בפסוק¹⁸ "והוא רחום יכפר גו". ולכן, על-ידי גידול הזקן נמשכים כל העניינים במדת הרחמים, ועד להמשכת הרחמים מבחינת "הוא" ("והוא רחום"), לשון נסתר, שמורה על העלם העצמי¹⁹.

וסיים: הלא "איש-מסחר" הנך, ובכן, שמע לעצתי והבטח לי ("זאג מיר צו") שתגדל זקנך, ואז תראה הצלחה בכל העניינים, ותוכל גם להוסיף בהעזר והסיוע למוסדות חינוך וכו'.

ה. כ"ק אדמו"ר המשיך לדבר אודות "ארויסגיין פון זיך" גם בענייני העבודה בתורה ומצוות, ולדוגמה:

לאחד הבעלי-בתיים, בעל-צדקה, אמר, שגם כשנותן ריבוי צדקה, ועד שנרמה לו שנתן יותר מכפי יכלתו [הוא עשה חשבון שיכול וצריך ליתן צדקה בסכום של שלוש ספרות, ובפועל נתן צדקה בסכום של ארבע ספרות...], אין לו להסתפק בכך, ובוודאי שלא לעמוד מול ה"ראי", לטפוח על כרסו ולומר "שישו בני מעיי"²⁰... — אם כי מובן וגם פשוט שגם במצב כזה (שמרגיש מעלתו בנתינת הצדקה) צריך להמשיך בנתינת הצדקה, אלא שביחד עם זה, עליו להשתדל לבטל הרגש דמעלת עצמו, ולידע שככל שעושים יכולים תמיד להוסיף ולעשות יותר.

לאחד הרמזים בשיבה, אמר, שלפעמים צריך לשכוח שהוא ר"מ בנגלה, וללמוד דא"ח קודם התפילה, ועל-ידי זה ישפיע על התלמידים בנוגע ללימוד התורה ביראת-

21 לאחדים מהם הורה להתחיל להתעסק בענייני שידוכים, ובירכם שימצאו שידוך טוב בשנה זו.

22 לאחדים העיר שהלבושים צריכים להיות באופן שהצד הימני יהיה על גבי הצד השמאלי.
23 ברכות ו,ב.

17 ראה זח"ג קלא, א ואילך. יהל אור עמ' תרכו ואילך. וראה גם מכתבי כ"ו מנ"א וי"ד אלול שנה זו (איגרות-קודש ח"ו עמ' רפה ואילך. עמ' שמ). ועוד.

18 תהילים עח,לח.
19 ראה סידור (עם דא"ח) ט,טג ואילך. ובכ"מ.
20 לשון חז"ל — ב"מ פג,ב.

דבר מלכות

(והוסיף בבת שחוק): אחד החסידים סיפר אודות יהודי שהביא את בנו הקטן לה"סיום" בערב פסח, ושמישהו שאל אותו: וכי הילך מבין, ענה לו: והם – הגדולים – כן מבינים!...
כ"ק אדמו"ר אמר שיוסיפו לומר "לחיים", וסיפר²⁸:
פעם ביקש כ"ק מו"ח אדמו"ר מאביו כ"ק אדנ"ע לומר חסידות, והשיב לו, שיאמר חסידות בתנאי שהוא (כ"ק מו"ח אדמו"ר)

בעולם הזה, כשאומרים "לחיים" על משקה ומקנחים במזונות גשמיים – ישנו עצמות ומהות איך-סוף ברוך-הוא!...

ישתה תחילה כוס יי"ש ("א גלאז אריק"). מה עשה כ"ק מו"ח אדמו"ר – שתה הכוס יי"ש, ואחר-כך תחב אצבעו לפיו והקיא המשקה, כדי שיוכל לשמוע המאמר חסידות...
ז. כ"ק אדמו"ר דיבר על-דבר הנסיעה לשליחות לעסוק בהפצת היהדות והמעיינות, ותבע מכמה אברכים שיסעו בשליחות. לאחד שאמר שאינו יודע שפת המדינה, אמר: בנוגע לענייני העולם – הנך מסתדר בטוב עם שפת המדינה... כך שאין זו מניעה לנסוע בשליחות.

עורר לאחד השד"רים על-דבר גודל המעלה שבעבודתו, באמרו: כשאתם נוסעים בשביל ענייני מעמד – נוסע עמכם עצמות ומהות איך-סוף ברוך-הוא!
וכיוון שכן, בוודאי אין להתפעל מזה שלפעמים צריכים להשאר ליום השבת-קודש רחוק מהבית, כי, במה נחשב צער הריחוק מן הבית לגבי גודל המעלה שבהתעסקות בענייני מעמד.

א. כ"ק אדמו"ר המשיך לתבוע גם מזקני החסידים "ארויסגיין פון זיך", באמרו: גם מי שנדמה לו (ואפילו אם כן הוא באמת) שהוא בשלימות, "ער איז שוין א פארטיקער" – הרי גם "כלים הנגמרים בטהרה צריכין טבילה לקודש"²⁴.

והעניין בזה:
"כלי" – ראשי תיבות כהנים, לויים וישראלים²⁵, שכולל כל הסוגים דבני-ישראל וחילוקי עבודותיהם. וכולם, גם לאחרי שמגיעים לשלימות עבודתם, בבחינת "כלי הנגמר בטהרה", הרי, ביחס לדרגה נעלית יותר, "קודש", "צריכין טבילה", אותיות הביטל²⁶.
וכיוון שכן, צריכים כולם לצאת מהמדידות וההגבלות – "ארויסגיין פון זיך".

בהמשך לזה דיבר כ"ק אדמו"ר אודות העניין דמסירת-נפש, והזכיר את אלה שמסרו נפשם על קידוש השם, באמרו, שידוע²⁷ שהבית-יוסף הצטער על כך שלא זכה למסור נפשו על קידוש השם, שמזה מובן גודל העילוי שנעשה על-ידי מסירת-נפש בפועל.

(קנט, סע"ד).
27) ראה גם לקו"ש חכ"א עמ' 176, ובהנסמן שם.
28) ראה גם 'תורת-מנחם – התוועדיות' ח"ב עמ' 325.

24) חגיגה כ"ב (במשנה). וראה גם תורת מנחם – התוועדיות ח"ד עמ' 255. וש"נ.
25) דעת זקנים מבעה"ת חוקת יט"ז.
26) ראה סידור (עם דא"ח) ככוננת המקווה בסופו

דבר מלכות

(וסיים כ"ק אדמו"ר): אצל כ"ק אדמו"ר נ"ע היה זה באופן דמלמעה למטה, שמפרטי העניינים בעבודה הרוחנית הבין וידע פרטי העניינים בהמשחק בגשמיות. אצלכם – שיהיה לכל הפחות באופן דמלמעה למטה, להעלות את ענייני העולם ולעשותם כלים לאלוקות.

מ. (להגבאי הרה"ת ר' יוחנן גורדון³³, אמר): זכותם להיות גבאי בבית-הכנסת ובית-המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, שאף שנמצא לעת-עתה בניו-יורק, הרי, "עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ-ישראל", כדאיתא בגמרא³⁴.

[כ"ק אדמו"ר ביקש לעיין בלשון הגמרא, ולאחרי העיון המשיך לדבר בעניינים אחרים באחוז את הגמרא בידי הקדושות, וכשנאחד החסידים הציע ליקח הגמרא, באמרו "אפשר איז דעם רבי'ן שווער", אמר כ"ק אדמו"ר: "א רבי'ן איז תורה ניט שווער".]

י. [כשנתארך ביותר זמן ההתוועדות, ביקש אחד מזקני החסידים לסיים את ההתוועדות לטובת בריאותו של כ"ק אדמו"ר, וענה לו כ"ק אדמו"ר בבת-שחוק: בעת אמירת המאמר עמדתם בקרן זוית, ועתה הנכם באים לומר דעות?!... וכאן הרצינו פניו הקדושות, והתחיל לדבר על-דבר עניין הנשיאות, באומרו:]

כאשר מתבוננים בגדלותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ובכך שהשאיר אותנו...

– אינני יודע למה עשה ה' ככה³⁵, אבל, כן הוא המצב בפועל, וברור הדבר שאין זה בעל-כורחו, שכן, אצל הרבי לא שייך המושג של

והוסיף: העבודה שלכם אינה רק בנוגע לגשמיות, אלא, לזרוע רוחניות ולקצור גשמיות²⁹.

כשבאים לעיר צריכים להתעניין ולהשתדל בנוגע לענייני יהדות, תורה ומצוותיה, תפילין, שבת, וכיוצא בזה, ולכל לראש – בנוגע לטהרת המשפחה, שכן, אפילו הליכה למקווה פעם אחת יכולה להיות עניין שנוגע ללידת הוולד (שלא יהיה ולד פגום ח"ו), שזהו עניין שנוגע לדורות.

כן דיבר עם אחד העסקנים בארץ-הקודש³⁰, שעבודתו בעסקנות לטובת המוסדות של כ"ק מו"ח אדמו"ר צריכה להיות מתוך תוקף, ואז יתקבלו דבריו ויפעלו פעולתם.

ד. במהלך ההתוועדות נתן כ"ק אדמו"ר ברכות לכמה וכמה אנשים בעניינים הפרטיים.

לאחד שביקש ברכה עבור אחיו שיזכה לצאת ממעמק הבכא, באמרו, שרצינו לקבל ברכה כמו שקיבל פלוני בעניין זה – ענה כ"ק אדמו"ר: מוכרחני איפוא לא להתפעל ולגלות לכם את האמת – שנתנית ברכה הוא עניין שנוגע ותלוי בשורש הנשמה...

בהתוועדות היה נוכח יהודי שהיה משתתף בתחרויות במשחקי "שאח", שהתחיל להתקרב ליהדות, ואמר לו כ"ק אדמו"ר, שאם מקבל על עצמו להמשיך ולהוסיף בענייני יהדות, אזי יברכו שיצליח בהמשחקים, וסיפר:

בנערותו שיחק פעם כ"ק מו"ח אדמו"ר עם הרה"ח ר' אלחנן דוב³¹, וכשהבחין בהם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, התערב במשחקם, והציע להם סכרות איך להמשיך הילוכם בהמשחק, וביאר תוכן הדברים בעבודת ה'³².

התוועדויות' ח"ב עמ' 186 וש"נ.
32) ראה גם ספר "ימי בראשית" עמ' 338 ואילך.
33) ראה גם איגרות-קודש כ"ק אדמו"ר חי"ב עמ' מב. חי"ז עמ' קב. ועוד.
34) מגילה כט, א.
35) ראה גם 'תורת-מנחם – התוועדויות' ח"ב עמ' 22. ועוד.

29) ראה סה"ש תש"ג ריש עמ' 80. 'תורת-מנחם – התוועדויות' ח"א עמ' 138.
30) כן נתן לו בקבוק י"ש לחלק באה"ק, באמרו, שכדי שיספיק לכולם יוסיף עוד משקה לתוך הבקבוק, באופן ש"קמא קמא בטיל" (ראה ע"ז עג, ובתוד"ה כי אתא).
31) ראה אודותיו – 'תורת-מנחם –

דבר מלכות

גם אם לשם כך צריכים להוציא מגן-עדן, גן-עדן התחתון, ואפילו גן-עדן העליון – כדאי הדבר, כי העילוי דגן-עדן (אפילו גן-עדן העליון) אינו אלא הארות וגילויים, מה- שאין-כן בעולם-הזה – כשאומרים לחיים על משקה און מען פארבייסט מיט גשמיות'דיקע מזונות (ומקנחים במזונות גשמיים) – ישנו עצמות ומהות אין-סוף ברוך-הוא... (וסיים כ"ק אדמו"ר – בטופחו באגרופו של השולחן): אנו צריכים את הרבי – יחד עם כל הרביים – כאן.

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת שמיני, מברכים החודש אייר ה'תשי"ב.
'תורת-מנחם – התוועדות' תשי"ב, חלק שני (ה)
עמ' 175-183 – בלתי מוגה)

"בעל-כורחו". וכשהרבי מסכים על דבר מסויים, הרי זה משום שכן הוא רצונו³⁶ – הרי אין לכם ברירה אחרת, וגם לי אין ברירה אחרת... ובכל אופן, בנוגע להעניינים שקיבלתי על עצמי, שזוהי שליחותי בעלמא דין, משתדל הנני שיהיו בחסד וברחמים³⁷... בהמשך הדברים, כאשר אחד החסידים הזכיר את אדמו"ר מהוריי"ן בתואר "דער רבי נ"ע" – התרעם כ"ק אדמו"ר, באמרו (בהתרגשות רבה ובכבי)³⁸:
למה הנכם "משלחים" ("פארשיקט") את כ"ק מו"ח אדמו"ר ל"סיביר" ל"סאלאווקי"... לגן עדן?! – אנחנו צריכים אותו (ואולי גם הוא צריך אותנו) כאן!...

37) ראה גם ספר "ימי בראשית" עמ' 387.
38) ראה גם 'תורת-מנחם – התוועדות' ח"א עמ' 27 בהערה. וש"נ.

36) עניין זה אמר גם לאחר בנוגע לעניין פרטי, באומרו: השי"ת יעזור לכם להבין שאצל הרבי לא שייך "בעל כורחו" וכו'.

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות"
שירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

עשו כל אשר ביכולתכם!

להביא את משיח צדקנו תיכף ומיד ממש!

...על-פי האמור לעיל על-דבר הדגשת עניין הגאולה (במיוחד) בזמן זה – מתעוררת תמיהה הכי גדולה: הייתכן שמבלי הבט על כל העניינים – עדיין לא פעלנו ביאת משיח צדקנו בפועל ממש?!... דבר שאינו מובן כלל וכלל!

ותמיהה נוספת – שמתאספים עשרה (וכמה וכמה עשיריות) מישראל ביחד, ובזמן זכאי בנוגע להגאולה, ואף-על-פי-כן, אינם מרעישים לפעול ביאת המשיח תכף ומיד, ולא מופרך אצלם, רחמנא-ליצלן, שמשוה לא יבוא בלילה זה, וגם מחר לא יבוא משיח צדקנו, וגם מחרתיים לא יבוא משיח צדקנו, רחמנא-ליצלן!!

גם כשצועקים "עד מתי" – הרי זה מפני הציווי כו', ואילו היו מתכוונים ומבקשים וצועקים באמת, בוודאי ובוודאי שמשוה כבר היה בא!!

מה עוד יכולני לעשות כדי שכל בני ישראל ירעישו ויצעקו באמת ויפעלו להביא את המשיח בפועל, לאחרי שכל מה שנעשה עד עתה לא הועיל, והראיה, שנמצאים עדיין בגלות, ועוד ועיקר – בגלות פנימי בענייני עבודת ה'.

הדבר היחיד שיכולני לעשות – למסור העניין אליכם: עשו כל אשר ביכולתם – עניינים שהם באופן דאורות דתוהו, אבל, בכלים דתיקון – להביא את משיח צדקנו תיכף ומיד ממש! ויהירצון סוסף-כל-סוף ימצאו עשרה מישראל ש"יתעקשו" שהם מוכרחים לפעול אצל הקב"ה, ובוודאי יפעלו אצל הקב"ה – כמו שכתוב "כי עם קשה עורף הוא (למעליותא, ולכן) וסלחת לעווננו ולחטאתנו ונחלתנו" – להביא בפועל את הגאולה האמיתית והשלימה תכף ומיד ממש.

(משיחת ליל כ"ח בניסן ה'תנשי"א – ספר-השיחות תנשי"א, כרך ב, עמ' 474)

האחריות מוטלת על כל יהודי

כל יהודי, אנשים נשים ואפילו טף, יש לו אחריות להוסיף בעבודתו להביא את משיח-צדקנו בפועל ממש!

ומזה מובן, שאין מקום כלל שבמקום לפעול בעצמם יסמכו על אחרים או יטילו את העבודה על אחרים – אלא שזו היא העבודה דכל אחד ואחת...

ובמה מתבטאת עבודה זו – הרי זה גם-כן בפשטות: בהוספה בתורה ובמצוות, בלימוד התורה – נגלה דתורה ופנימיות התורה, ובקיום המצוות בהידור,

כולל ובמיוחד בעניין שהזמן גרמא – קיום המנהג (כמו שכתב רבינו הזקן בסידורו) לומר וללמוד פרקי אבות (לאחר תפילת מנחה) בשבתות בין פסח ועצרת, ובכל שבתות הקיץ.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת שמיני, מברכים החודש

וער"ח אייר ה'תנשי"א – 'התוועדות' תנשי"א, כרך ג, עמ' 132)

לימוד ענייני משיח וגאולה

כיוון שמשיח צדקנו עומד לבוא תיכף ומיד, אבל עדיין לא בא בפועל, שלכן דרושה ההשתדלות האחרונה... של כל אחד ואחת מישראל להביא את המשיח, צריכה להיות הפעולה (לא על-ידי מלכות בטהרה, עניינו של מלך המשיח עצמו, אלא) על-ידי "מלכות שבתפארת", כלומר, עניינו של מלך המשיח (מלכות) כפי שהוא בתורה (תפארת)... שעל-ידי התורה (עניינו של משיח בתור "רב") נמשכים ומתגלים האורות העליונים והגאולה (עניינו של משיח בתור "מלך") באופן פנימי. ובפשטות: "תפארת" – הוא עניין לימוד התורה, ו"מלכות שבתפארת" – הוא לימוד התורה בענייני מלך המשיח ובענייני הגאולה שנתבארו בריבוי מקומות,

– בתורה שבכתב (ובפרט "ברברי הנביאים... שכל הספרים מלאים בדבר זה") ובתורה שבעל-פה, בגמרא (ובפרט במסכת סנהדרין ובסוף מסכת סוטה) ובמדרשים, וגם – ובמיוחד – בפנימיות התורה, החל מספר הזוהר (ש"בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזהר כו' יפקון ביה מן גלותא ברחמים"), ובפרט בתורת החסידות (שעל-ידי הפצת המעיינות חוצה אתי מר דא מלכא משיחא), בתורת רבותינו נשיאנו, ובפרט בתורתו (מאמרים וליקוטי-שיחות) של נשיא דורנו – מעין ודוגמא והכנה ללימוד תורתו של משיח, "תורה חדשה מאתי תצא", שילמד לכל העם פנימיות התורה (טעמי תורה), ידיעת אלוקות ("דע את אלוקי אביך"), כפסק-דין הרמב"ם ש"באותו הזמן... יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישגו דעת בוראם כו'" – וההוספה בלימוד התורה בענייני משיח והגאולה ("מלכות שבתפארת") היא ה"דרך ישרה" לפעול התגלות וביאת המשיח והגאולה בפועל ממש.

"דרך ישרה" להנאת הגאולה

... "רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם":

"האדם" – קאי על "אדם הזה (ש"הוא במדרגה גדולה... שלימו דכולא)" כשמוכשרין מעשיו ותיקן כל הדברים... רק פסולת שבסוף לבושו עדיין לא נתברר כו'" מצד עניין הגלות – כמו רבי: ובדורנו זה – דור האחרון של הגלות, עקבתא דמשיחא, שכבר נסתיימו ונשלמו במשך זמן הגלות – יש לומר שכל בני-ישראל הם בדרגה זו.

והשאלה היא: כיוון שכבר נסתיימו "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות" – מהי ה"דרך ישרה" (הקלה והמהירה ביותר מבין כל דרכי התורה) שיבור לו האדם (כללות בני-ישראל) שגמר ענייני העבודה כדי לפעול התגלות וביאת המשיח?

והמענה לזה – "כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם":

"תפארת" – קאי על התורה ("תפארת זו מתן תורה"), שמצד גודל מעלתה בכוחה לחבר ב' התנועות דרצא (קירוב ודביקות להקב"ה, "תפארת לעושיה") ושוב (המשכה למטה, "תפארת לו מן האדם"), שהאורות העליונים יומשכו וייתגלו בכלים, שעל-ידי זה מתגלה עניינה האמיתי של הגלות (אורות עליונים), באופן שמושלל עניין הגלות כפשוטו, גאולה שאין אחריה גלות.

(שבת-קודש פרשת תזריע-מצרע, ו' באייר ה'תנשי"א – ספר השיחות תנשי"א, כרך ב, עמ' 497-501, 498)

לימוד חסידות – ביחיד וברבים

"צריך להיות קביעת עיתים בלימוד פנימיות התורה שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות", כותב הרבי לתלמיד ישיבת באר-יעקב □ "אילו היו חוזרים חסידות, היו חוסכים טענות" □ "כשאמרתי לו שצריך לעסוק בלימוד פנימיות התורה, שאלני מהיכן המקור, ועניתי לו – מדברי הגר"א..." □ רשימה ראשונה

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

וידועה ההבטחה, אשר אפילו מעט אור דוחה הרבה חושך, ובפרט הרבה אור.

במענה לשאלה "איך יסדר לימודו להבא", משיב לו הרבי:

מובן וגם פשוט, שעליו ללמוד במסגרת כזו, שיש בה לימוד נגלה ולימוד פנימיות התורה, וכדברי האריז"ל והרח"ו הנ"ל, מיוסדים בהררי קודש – דברי הזוהר הקדוש. ומהם בזוהר הקדוש, חלק ג, קכד ב. רעה, ב. ובכ"מ.

חיפוש מגיד-שיעור בתניא

בחודש שבט תשכ"ז נכנס ל'יחידות' אל הרבי אחד החסידים. ב'יחידות' דובר על מועמד מתאים שימסור שיעור תניא במקום מסויים, שהרבי החשיבו מאוד, והרבי הגיב ואמר:

מכיוון שהמדובר לזמן הלימודים הבא עלינו לטובה, עוד יש זמן להתבונן בזה.

בהמשך הרברים הועלה שמו של מועמד אחר, והרבי הגיב ואמר: בכלל אינו מחזיק מעמד, וכל שיעוריו נפסקים אחרי זמן. צריכים לחפש עצות לקרבו יותר [=לליובאוויטש] ובלשונו הקדוש: "עס פעהלט דארט איינער זאל זיין מסוגל מקרב זיין" [חסר שם מישוהו שיהיה מסוגל לקרבו]..."

בהתוועדות שבת-קודש פרשת מקץ, שבת חנוכה תשל"ה (שיחות-קודש תשל"ה, כרך א, עמ' 276-275) אמר הרבי בין השאר, בכאב-לב:

המאמר שנאמר בהתוועדות י"ט כסלו היה מאחד הנשיאים הקודמים, אך ניתוספו עליו פרטים מסויימים. היו צריכים אפוא להתאמץ ולהבחין בהוספות ובחסרות כו'...

טעמו וראו, שלימוד החסידות הוא בכלל דבר נעים... עלך לעסוק בלהט (דו דארפסט זיך קאכן!) בלימוד החסידות! חיזרו על מאמר של הרבי (מוהרש"ב) נ"ע, וממורי חמי... – זהו הרבי שלכם! מדוע אינכם עסוקים בתורתו!?

מעט אור דוחה הרבה חושך

בהזדמנות נוספת (בשנת תשל"ה) ציין הרבי (שם, עמ' 397-396): "אילו היו חוזרים חסידות היו חוסכים בעיות (וטענות) נגד ליובאוויטש!".

ובאגרת מיום ח' בכסלו תשי"ט מדריך הרבי בחור שלמד בישיבה לא-חסידית כיצד להתנהג עם אלו המדברים על תורת דא"ח וכו':

במצבו ומעמדו הוא, אין לו להיכנס עמהם בוויכוחים כלל וכלל, ותמורת זה – להוסיף בהתמדה ושקידה בלימודו בנגלה ובחסידות.

לנצל ההזדמנות, אך לא למתוח החבל מדי...

הגר"א ותלמידיו עסקו בחכמת הנסתר

לא-פעם צייטט הרבי את דברי הגר"א בדבר ההכרח שבלימוד פנימיות התורה. כך, למשל, בעת ביקור הרבנים הראשיים בשנת תשד"מ ('בצל החכמה', עמ' 208):

הרי הגר"א, מגדולי האשכנזים, כותב בפירושו למשלי [ע"פ ה"ח, וראה שם ד, כב, ז, יב. ועוד (ראה ליקוטי-שיחות ח"י, עמ' 252)] שמי שלא למד חכמת הנסתר אי-אפשר שיידע דין לאמיתו! ובדור שלאחריו – הדפיס תלמידו המבוקש, ר' חיים מוולוז'ין את ספרו "נפש החיים", שרובו לקוח מספרי קבלה. וכמו כן ידוע שאחדים מתלמידי הגר"א עסקו גם בלימוד הקבלה.

"אין יצר-הרע יכול להתגרות בהם"

"וגם בחיבורי וספרי הגר"א מוולוז'ין, שמוכרח לימוד פנימיות התורה, שבדורנו נתגלתה רק בתורת החסידות" – מציין הרבי במכתב לבחורי ישיבה (ח' בכסלו תשי"ט).

באיגרת אחרת, משנת תשי"ז (איגרות-קודש, כרך טו, עמ' שלא) כותב הרבי:

...ואפילו אלו שהן מתלמידי תלמידי של הגר"א, הנה זה לשון הגר"א בעניין הנ"ל: "וכל זמן שאינו מבין הסוד, אפילו הפשט אינו ברור בידו, ומי שהיה יכול להשיג סודות התורה והוא לא השתדל להשיגן נידון בדין קשין רחמנא-ליצלן, והעוסקים ברמז וסוד אין יצר-הרע יכול להתגרות בהם" [הועתק בספר אבן-שלמה פרק ח' ושם נסמן].

מקור בדברי הגר"א

כשביקר האדמו"ר מרחמסטריווקא זצ"ל אצל הרבי (אור ליום ב, ו' בטבת תשכ"ז – 'בצל החכמה', עמ' 23) סיפר לו הרבי:

ביקר כאן ראש ישיבה ליטאית וכשאמרתי לו שצריך לעסוק בלימוד פנימיות התורה – שאלני היכן המקור לכך?!

עניתי לו, אביא לכם (לא מדברי אדמו"ר הזקן, כי-אם דווקא) מדברי הגר"א...

כדברים האלה כתב הרבי לשד"ר הרה"ח ר' בן-ציון שמטוב ('נלכה באורחותיו', עמ' 75), כ"ב טבת תשי"ב:

היה אצלי [=בביקור] הרה"ג וכי לאנדינסקי זה כשבועיים מלפנים, וכפי השיחה שבינינו, אפשר הדבר שבקרב יחזור למקומו בעטסייד, וכשנסבו הדיבורים אודות לימוד החסידות כו' הנה אמר לי, אשר חס-ושלום וחס-וחלילה אין כל מניעה מצדו. ומכיר הוא בהכרח לימוד תורת המוסר ותורת החסידות, וזה איזה פעמים שהיה כבוד תורתו שיי במחננו, והוא (הרב לאדינסקי) סייע בידו בזה, ופשיטא אשר גם להבא יהיה כן. וכפי שנודעת מדבריו, יש לו השפעה על חוגים רחבים, הן דנערים והן דנערות, ובמילא כדאי לנצל הזדמנות זו ובאופן שיהיה הקישור בר קיימא, היינו אויף ניט אנציען די סטרונע [=לא למתוח יותר מדי את החבל], ודברי חכמים (כשהם) בנחת – נשמעים.

העדר הלימוד מעכב הגאולה

מעשה בתלמיד ישיבת באר-יעקב שכתב לרבי בנוגע ללימוד שיעורי חת"ת, שהדבר עלול ("כאילו") לעורר כעס וטרוניה חס-ושלום וכו'. על כך הגיב הרבי (במכתב מכד' באדר תש"כ): "הרי בכל חלקי תורתנו כן הוא, וכמבואר בחז"ל רמז השם, הר סיני, שעליו ניתנה התורה, שאז ירדה שנאה כו', עיין-שם".

והמשיך:

מובן שהלימוד בתורת החסידות שיעור הנ"ל [=חת"ת] אינו מספיק כלל, ועניין השיעור עניין מיוחד בו. וצריך להיות קביעת עתים (לשון רבים) בלימוד פנימיות התורה שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות, וכמבואר בהקדמת הרב חיים ויטאל לשער-ההקדמות, איך שהעדר לימוד זה מעכב את הגאולה ומאריך גלות השכינה וגלות בני ישראל, והובא העניין בכמה מקומות, ומהם גם בספרי הגר"א.

ניצוצי רבי

זהו היפך דעת הגר"א... היפך דעת הרב חיים ויטאל... היפך דעת רבנו הזקן, ועוד.

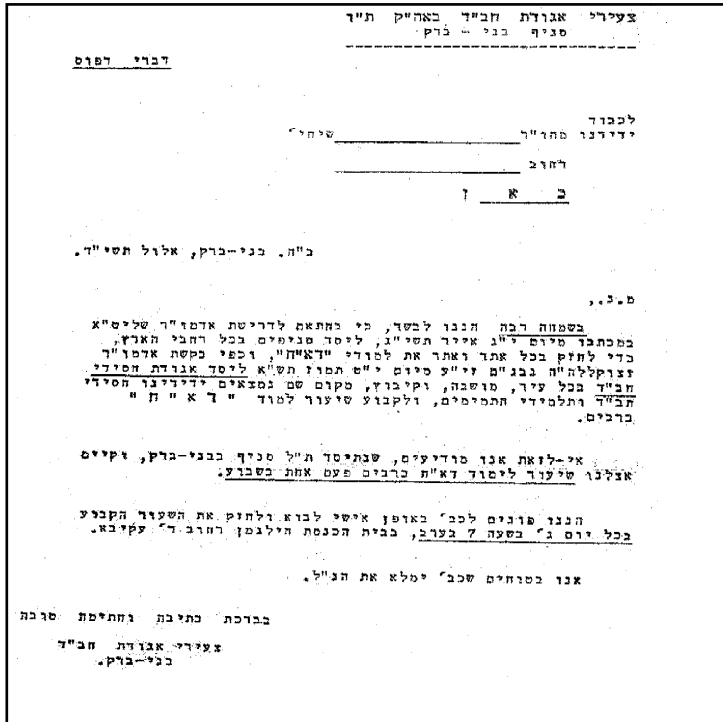
על-פי תורה – בדיני ממונות צריך לשאול רב הבקי בדיני ממונות ועוסק בהם. בדיני איסור והיתר – רב העוסק בדינים אלה (שלכן הלכה כרב באיסורי וכשמואל בממוני) – שמוזה מובן שבהנוגע לפנימיות התורה – הלכה כאלה היודעים בזה, וכו'.

[וראה גם ליקוטי-שיחות, כרך ל, עמ' 292:

"פשוט שבזה... יכול לפסוק רק זה שמומחה הוא בענייני זה (בחסידות), עסק בה כמה שנים בהתמדה וכו'. ובאם לאו, אין כלל מענייני לחוות דעה בזה... מה-שאינ-כן אלו שאין זה לימודים כלל. וקל להבין ופשוט..."]

פסק הלכה של רבנו הזקן

וכך פוסק אדמו"ר הזקן בהלכות תלמוד-תורה (פרק א' הלכה ד'): "וכן אמרו חכמי האמת שכל נפש מישאל צריכה לבוא בגלגולים רבים עד שתקיים כל תרי"ג מצוות במעשה, דיבור ומחשבה; ודיבור ומחשבה הוא לימוד הלכותיהן על-דרך שאמרו (מנחות ק"י) חכמים על פסוק (ויקרא ל, יח), זאת תורת החטאת וגו' – שכל העוסק בתורת חטאת כאילו כו'. ועוד אמרו חכמי האמת, שכל

מכתב ששיגרו צעירי-אגודת-חב"ד, סניף בני-ברק (באלול תשי"ד) על ייסוד שיעור חדש בדא"ח, "בהתאם לדרישת אדמו"ר שליט"א

מה הסיבה?

מהי אכן הסיבה שרוב ההולכים בשיטת הגר"א אינם עוסקים בלימוד פנימיות התורה? התשובה לדבר נתן הרבי בשנת תשד"מ ('בצל החכמה', עמ' 208):

אבל כנראה הוזהירו הם את תלמידיהם שלימוד זה שייך ליחיד סגולה בלבד, ולכן אלו ההולכים בשיטת הגר"א ממעטים בלימוד הנגלה.

בקאות בענייני פנימיות התורה

כך אכן ציינו הרבי בשנת תשכ"ד כשפלוננו כתב לו ש"שאל את דעתו של הרב ר' משה פיינשטיין בזה וענה לו שיש חיוב להאמין שיש אלוקה, אבל אין חיוב ללימוד פנימיות התורה". על כך השיב לו הרבי (התשובה מצוטטת באיגרות-קודש, כרך כג, עמ' נז):

פרשת שמיני

שבת פרשת שמיני

השבת שבה קוראים את פרשת שמיני נקראת 'שבת פרשת שמיני', ובשם זה עצמו יש הוראה בעבודת הבורא:

שביעי – הוא יום השבת, שמצד אחד הוא שלימות הבריאה, ומצד שני הוא אחד מ'שבעת ימי ההיקף', דהיינו חלק מהבריאה.

שמיני – רומז לדרגה שלמעלה ממציאות העולם.

שבת פרשת שמיני אומרת לנו כי גם מי שזכה להגיע לשלימות של 'שביעי', עליו להוסיף ולהתעלות לדרגה שלמעלה מהגבלות העולם לגמרי – 'שמיני'.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת שמיני תשמ"ג)

ויהי ביום השמיני (ט,א)

רבי יצחק פתח: ברון יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלוקים (זוהר ריש פרשתנו)

'יצחק' בגימטרייה ר"ח (208), כמספר שמונה פעמים שם הוי', ולכן לו נאה ולו יאה לדרוש על הפסוק "ויהי ביום השמיני".

ומדוע הגימטרייה של 'יצחק' היא שמונה פעמים שם הוי'?

יעקב בגימטרייה קפ"ב (182), כמספר שבע פעמים שם הוי', שכן עבודת ה' בדרגה נמוכה (יעקב, מלשון עקב) ממשיכה את שם הוי' כפי שהוא שייך וקשור לגדרי העולם, שנברא בשבעה ימים. ואילו יצחק בגימטרייה שמונה פעמים שם הוי', כי עבודת ה' מתוך שמחה ותענוג (יצחק מלשון צחוק) ממשיכה את שם הוי' כפי שהוא למעלה מגדרי העולם.

(ליקוטי לוי-יצחק; התוועדות שבת-קודש פרשת שמיני תשמ"ח)

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל (ט,א)

לכאורה, אהרן ובניו כבר היו באוהל-מועד, כנאמר בסוף הפרשה הקודמת "ומפתח אוהל מועד לא תצאו שבעת ימים", ומדוע אפוא הוצרך משה לקרוא להם? ועוד צריך להבין, לשם מה קרא משה לזקני ישראל, והרי לא מצאנו בפסוקים שדיבר אליהם?

ההסבר הוא:

"יום" – רומז לאור וגילוי, כדכתיב (בראשית א), "ויקרא אלוקים לאור יום".

"שמיני" – רומז לספירת הבינה (הספירה השמינית, מספירת היסוד כלפי מעלה).

"קרא" – פירושו גם המשכה והשפעה, ככתוב (ישעיהו ו), "וקרא זה אל זה", ותרגם, "ומקבלין דין מן דין".

"ביום השמיני קרא משה" – משה המשיך את גילוי ספירת הבינה,

"לאהרן ולבניו ולזקני ישראל" – ועל-ידם הגיע גילוי זה לכל ישראל.

(ספר-המאמרים תשי"ה עמ' 167)

ממעייני החסידות

ויקחו בני אהרון נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטורת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא ציווה אותם (יב)

עבודת הקטורת היא התקשרות והתחברות, כמו "בחד קטירא אתקטרנא". המשמעות הפנימית של העלאת קטורת על מזבח הפנימי היא – גילוי התקשרותה של פנימיות הנפש לקב"ה. עבודה זו היא בבחינת "אש זרה" – שכן התגלותה של פנימיות הנפש 'זרה' לעבודה הרגילה של האדם, שהיא בדרך-כלל בחיצוניות הנפש בלבד.

ועד כדי כך, שזו עבודה "אשר לא ציווה אותם" – זו עבודה שאי-אפשר לצוות עליה את האדם, אלא האדם מגיע אליה מעצמו. ובדוגמת פתגמו של רבי לוי-יצחק מברדיטשוב בקשר ליום-הכיפורים, שביום קדוש זה היינו צמים גם ללא ציווי מפורש לצום, שכן "מי רוצה לאכול".

(ליקוטי שיחות כרך לב עמ' 98)

ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם (יב)

היום השמיני לחנוכת המשכן (שבו מתו נדב ואביהו) שייך לחנוכה, שכן מלאכת המשכן נגמרה בכ"ה בכסלו, אלא שחנוכת המשכן נדחתה עד א' בניסן (ולכן קוראים בחנוכה את פרשת הנשיאים, פרשת חנוכת המשכן).

והרי רמז לחנוכת המשכן במילה 'חנוכה': ה – יום שמיני למילואים, נו – בגימטריה נד"ב (56), כה – בגימטריה אביהו"א (25). רמז לכך שביום השמיני למילואים נסתלקו נדב ואביהו.

(ליקוטי שיחות כרך ב עמ' רסח)

ותצא אש מלפני ה' (יב)

שתויי יין נכנסו למקדש. תדע: שאחד מיתתן הזהיר הנותרים שלא יכנסו שתויי יין למקדש. משל למלך שהיה לו בן בית וכו' (רש"י)

אם האיסור על כניסתם של שתויי יין למקדש טרם ניתן, מדוע נענשו על כך נדב ואביהו? רש"י מרמז לתשובה בלשונו הטהור – "משל למלך שהיה לו בן בית". נדב ואביהו, שהיו בבחינת "בני בית" כביכול אצל הקב"ה, היו צריכים להבין מעצמם שאין זה כבודו של מקום להיכנס למקדש שתויי יין.

(ליקוטי שיחות כרך יב עמ' 52)

זאת החיה אשר תאכלו (יא,ב)

היה משה אחוז בחיה ומראה אותה לישראל... אף בשרצי המים... וכן בעוף (רש"י)

נס מיוחד במינו היה כאן, שלא מצאנו כמותו אלא בתיבת נח: בהמות, חיות, עופות, דגים ושרצים – כולם נקבצו (א) למקום אחד, (ב) למדבר, שאינו מקום יישוב.

ובכלל-זאת רש"י אינו מדגיש את ההפלאה שבנס זה, אלא הוא מציגו כאילו היה אירוע טבעי. וטעמו ונימוקו עמו: הלוא הדבר היה נחוץ לצורך לימוד התורה (כדי להקל על בני-ישראל להבין היטב את הלכות התורה), ומכיוון שהתורה היא בעלת-בית על העולם, אין פלא שהיא מסוגלת לשדד את מערכות הטבע, והדבר אינו מעורר התפעלות מיוחדת.

(מהתוועדות שבת קודש פרשת שמיני תשל"א)

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש פרשת שמיני

כ"ד בניסן

את הספר בעצמו, ואמר 'יהללו'.

התוועדות בבית-הכנסת.⁷

מי שלא הספיק לקיים המנהג לשתות 'ארבע כוסות' באחרון-של-פסח [או בארה"ק בשביעי-של-פסח], ישלים זאת ב[התוועדות] שבת זו, מתוך שמחה וטוב לבב.⁸

ה'גזירה' על 'משקה'

בהתוועדות שבת-קודש פרשת שמיני תשכ"ג, בקשר לפסוק 'יין ושכר אל תשת', השמיע הרבי שיחה בקשר להגבלות על שתיית 'משקה'. בין השאר אמר שלא יעשו עליו 'קידוש', וגם כשעושים קידוש על יין – שישתו רק 'רוב כוס', ולא (כבר' כוסות דפסח) את כולה, ובנוגע לשמחה, אפילו שמחת חתן, וכן בסתם התוועדות חסידי, אפשר לומר לא יותר מאשר ג' פעמים 'לחיים', ושזה יהיה רק על כוסיות קטנות, באופן שכל ג' הפעמים יחד

השכם בבוקר – אמירת תהילים בציבור. אחר-כך לומדים כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר-כך – התפילה.¹

הפטרה: 'ויוסף עוד דוד... וילך כל העם איש לביתו' (שמואל-ב ו, א-יט).²

המולד: ליל שיש, שעה 3:57 וחלק אחד.

הש"ץ³ נוטל בידו את ספר-התורה ומחזיקו בשעת ברכת החודש.⁴

מברכים החודש: 'ראש-חודש איר' ביום השישי וביום השבת-קודש.⁵

אין אומרים 'אב הרחמים'.

לאמירת 'אשרי' – מוסר את ספר-התורה לאחר להחזיקו בישיבה, והציבור רשאי לשבת, וביהללו' נוטלו שוב בידו (וכן נהג הרבי שנטל

לפני העמוד כדי לומר 'אשרי' וביא-לציון וקדיש תתקבל, ואחרים אמרו 'יהללו' (הרה"ח ר' יוסף-יצחק שיחי אופן. כנראה אין הקפדה מי יאמר זאת – ראה 'התקשרות' גיליון רביי עמ' 17,18, לקט מנהגי ביהכ"מ חב"ד בשי"ק, שבו כתבו **שהמגביה** אומר 'יהללו' והרבי מחק זאת, ובנוסף – במוסף ציין "ז" לפני המנהג, ובמנחה העיר "לא זהו הדיקו".

7) היום-יום, ל' ניסן.
8) 'תורת מנחם – התועדויות' (טו) תשט"ז ח"ב עמ' 256, (יט) תשי"ז ח"ב עמ' 354, שיחות-קודש תשכ"ז ח"ב עמ' 97.
9) תוכן העניין בקצה – ע"פ שיחות-קודש תשכ"ג עמ' 282. ראה במדור 'ניצוצי רבי' ב'התקשרות' גיליונות יא-יב שליקט מקורות רבים בנושא זה. ומהם: סה"ש: תרפ"ב עמ' 28 ושי"ק. תרצ"א עמ' 184. ליקוטי-שיחות כך לא עמ' 180. אג"ק, לפי הכרכים: ז עמ' נח. טו עמ' פב. כא עמ' שפד. כב עמ' קי. שנט. 'שערי הלכה ומנהגי או"ח ח"א עמ' רסו. שיחות-קודש: תשכ"ז עמ' 132. תשכ"ח עמ' 207. 169. 'תורת-מנחם – התועדויות: תשמ"ה ח"ב עמ' 741. תשי"ג ח"ב עמ' 372. 'המלך במסיביו ח"א עמ' רנו. רסד. 'ימי מלך' ח"ג עמ' 954.

1) ספר-המנהגים, עמ' 30.

2) שם, עמ' 33.

3) אינו חייב להיות ש"ץ דשחרית או דמוסף, כ"אם הש"ץ לעניין זה (בבית חיינו אמר זאת הגבאי והבעל-קורא הרה"ח ר' יוחנן גורדון ע"ה, ואחריו הבעל-קורא הרה"ח ר' מרדכי שוסטערמאן ע"ה – 'למען ידעו... בנים יוולדו עמ' 137).

4) ורק אם קשה לו להחזיקו משך-זמן, יתן לאחר להחזיקו (המקורות נסמנו ב'בירור' בנושא שנדפס ב'התקשרות' גיליון תצו עמ' 17, עיי"ש).

5) שמו של החודש נכתב בשני יודיים – אייר, דווקא. ובפרט על-פי המבואר, שאייר הוא 'חודש שנוולד בו זיוותני עולם', הוא ראשי תיבות סוד המרכבה שלימה – אברהם, יצחק, יעקב, רחל (נחלת-שבעה ס"ז. מאורי-אור בערכו) – אג"ק כך טו עמ' קלו.

6) כשהרבי התפלל בשי"ק לפני העמוד, היה בדרך כלל נשאר לעמוד (לאחרי אמירת הפטרה) על הבימה, וכשהגיע ליהללו היה נוטל את ספר-התורה ומכריז 'יהללו' (לקט הליכות ומנהגי שי"ק עמ' 42). אבל בימות החול חזר הרבי

לוח השבוע

מבפּרהסיא

במנחה אין אומרים 'צדקתך'.

קוראים פרק ראשון ממסכת אבות¹³.

אמירת פרקי-אבות (כלשון אדמוה"ז בסידור) באה בהמשך לתפילת מנחה, שעניינה אינו לימוד, וכלשון הידוע "אני מתפלל לדעת זה התינוק", ולכן גם היא אינה בגדר לימוד כל-כך. אך כדאי ונכון ביותר שכל אחד ואחד יקבל על עצמו, שנוסף לאמירת פרקי-אבות בכל שבת משבתות הקיץ, יוסיף וילמד בעיון משנה אחת (לכל הפחות) עם הפירושים דמפרשי המשנה, כל אחד לפי ערכו¹⁴.

יום שישי

ל' בניסן, א' דראש-חודש אייר

[רבים ממנהגי ערב ראש-חודש וראש-חודש ומקורותיהם, רוכזו בגיליונות קודמים].
כליל ראש-חודש אין מפסיקים להכריז 'יעלה ויבוא' לפני שמונה-עשרה בדיבור, אבל טופחים על השולחן וכדומה כדי להזכיר זאת לציבור.

שחרית: 'יעלה ויבוא'. חצי הלל¹⁵. קדיש תקבל. שיר-שלי-יום, הושיענו, ברכי נפשי,

יכללו לא יותר מאשר 'רוב רביעית מצומצם'. כל זה בקשר לאלה שקודם גיל ארבעים (ובפרט לבחורים שהם עדיין קודם הנישואין, שבקשר אליהם יש טעמים נוספים מדוע עליהם להימנע משתיית 'משקה'), וגם אלו שלאחר ארבעים, שאז "משתי מעליא"¹⁶, עליהם למעט בזה, וצריכה להיות אצלם השתייה מיינה של תורה, שהיא פנימיות התורה.

"כל האמור לעיל הוא בנוגע לכל ימי השנה, הן בחול, הן בשבת והן ביום-טוב, וכן בנוגע לכל המקומות. רק בנוגע ליום אחד בשנה – פורים¹⁷ – איני רוצה להתערב..."

במקום אחר¹⁸, נדפסו שתי תשובות בעניין:

בעניין ה'היתר' שנטען כאילו למשפיע מותר לשנות יותר מכפי ה'גזירה':

מפיתוי היצר, כמובן, ובמילא – אין העצה לשמוע לפיתוי (שעל-ידי-זה יתגבר עוד יותר, ובמבלי-שכן שלא ינח להתוודע באיזה פיתוי אחר, או גם בלא פיתוי), אלא הפכו.

ובמענה נוסף בעניין זה (הלשון אינו מדויק):

נבהאתי לשמוע, ובצנעה – גרוע

10 שבת קנב,א.

11 ראה ע"ז בהרחבה במדור 'ניצוצי רבי' ב'התקשרות', גיליון תק"ב.

12 'יתשרה' לנישואין מוזיקנט-וולף, כפר-חבי"ד, ל"ג בעומר תשס"ב, עמ' 52.

13 ראה ב'התקשרות' גיליון רע"ח עמ' 17 אודות פסוקים וחלקי-פסוקים שבפרקי-אבות, שהורה הרבי שלא לאומרם (ולכאורה כן צ"ל גם באמירת הגש"פ בשבת הגדול עם שמות ה' כמות-שהם).

צ"ע מ"ט רגילים אצלו (כ"כ גם ב'אוצר' עמ' רמד, וכן נהג הרבי) שא"א קדיש דרבנן אח"כ (ועד"ז אחר אמירת הגש"פ בשבת הגדול, וקדיש-יתום אחר פסוקי הנשיאים [ראה במכתב הרבי הנדפס בסוף התהלים: 'יוכמשי' הלבוש סי' קל"ב, אשר לעולם צריכים לומר קדיש לאחר שאמרו פסוקים]) – עכ"פ צריך היה לדחות לאחריהם את הקדיש שאחרי התהלים, כמנהגו בקדיש שאחרי שיר של יום ולדוד אורי (כו'), ובפרט שבשוע אדמוה"ז סו"ס נד נפסק שביריתא ד'י חניה נוספה כאן **כדי לומר את הקדיש**.

14 ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 596, 664. הובא בישרי

המועדים ספירת-העומר, סי' לו. וראה גם 'תורת-מנחם – התוועדות' תשי"א ח"ב סי' 62 ש"כ אדמו"ר מהור"י"צ אמר לרבי ללמוד או לומר פרקי-אבות בשי"ס ווילנא [כנראה רק בגלל המפרשים, כי יש כמה שינויים בנוסח אדמוה"ז בפרקי אבות שבסידור מהנוסחאות האחרים, וי"חייב אדם לומר בלשון רבו" – ליקוטי-שיחות, כרך ו, עמ' 301, ועד"ז בשער הכולל פ"ל סי"ג. וכמדומני שלא מצאתיו לעי"ע נעתק ביבאורים לפרקי אבות] "אבל לא באריכות". וכן מסופר ב'ירשימות' חוברת קמ"ג עמ' 10, שהורה כן כ"ק אדמו"ר מהור"ש"ב לאדמו"ר מהור"י"צ. ושם בחוברת ה' עמ' 28 מסופר שאדמו"ר מהור"ש"ב היה לומד פרקי-אבות בשבתות הקיץ – לפעמים ב' וגי משניות בכל שבת, ולכן נמשך אצלו לימוד זה כל הקיץ (ראה 'אוצר' עמ' רמה. ועי"ש בנושא זה ממקורות נוספים, וכן תיווך מסויים בין זה להאמור בחוברת קפ"ב עמ' 20 שבכלל "למדו פרק"י כל שבתות הקיץ).

15 ידוע מה שסיפר הרבי (שיחות-קודש תש"א ח"ד סי' 322, בלתי מוגה) ש"חסידים נהגו 'אריינכאפן' ולומר את הברכה בעצמם בחשאי" (ולמרות שאין לראות בזה הוראה,

לוח השבוע

ל'חיים ולברכה', לברך איש את רעהו בכל הברכות הטובות, ולקבל יחד החלטות טובות בענייני תורה ומצוות, ומתוך שמחה וטוב לבב, התוועדות של שמחה, וכפסק-דין הרמ"א 'וטוב לב משתה תמיד'.

"וכראי לקשר את ההתוועדות והשיעוריי-תורה ברבים (בימי החול) גם עם נתינת הצדקה, שיש לה סגולה מיוחדת, ש'גדולה צדקה שמקרכת את הגאולה'"¹⁶.

* צוואת ר' יהודה החסיד שלא ליטול ציפורניים בראש-חודש"¹⁷.

* מי שטרם בירך את 'ברכת האילנות', יזרוז לברכה היום"¹⁸.

קדיש יתום. הוצאת ס"ת. קוראים לארבעה עולים בפרשת התמיד וקרבות שבת וראש-חודש בפרשת פינחס. חצי קדיש. הגבהה וגלילה. אשרי, ובא לציון (הש"ץ אינו מסיימו בקול רם). יהללו. הכנסת ספר-תורה. חליצת תפילין דרש"י. הנחת תפילין דרבנן-תם. אמירת ג' פרשיות דקריאת-שמע, ופרשיות 'קדש' ו'היה כי יביאך'. שש זכירות. חליצתן. אמירת איזה מזמור (עכ"פ הש"ץ יסיימו בקול), קדיש. תפילת מוסף.

* "דבר נכון ביותר, שבכל ראש-חודש (מדי חודש בחדשו) יתאספו יהודים יחד בכל מקום ומקום, בכל קהילה ובית-הכנסת, לעשות התוועדות, לדבר דברי תורה, לאמור 'לחיים',

בבית רבינו ברוס טוב בשעתו נהגו בני-הבית לענות אמן. ועי"ע.

16) משיחת ש"פ קורח, אדרי"ח תמוז תשי"ג סי"ג – סה"ש תשי"ג ח"ב עמ' 539, ובלה"ק 'התוועדות' תשי"ג ח"ג עמ' 383. לעי"ע לא מצאתי במקום נוסף בדברי הרבי על הוספה בצדקה ברי"ח עצמו. בסי מנהגי ר"ח-חב"ד עמ' עז בשוה"י ציין בזה לשיחת ש"פ משפטים תשי"ג, ולא מצאתי שם. וראה כף-החיים סי' תיט סוס"ק ז.

17) קצות-השולחן סי' עג בבדי-השולחן ס"ק ד, צוואת ריה"ח אות מח. וראה בסי מנהגי ר"ח-חב"ד פי"א הע' 2, ובסי קיצור הלכות משו"ע אדמוה"ז בימילואים לסי' רס"ר (עמ' נד).

18) כיוון שהרבי (בישערי הלכה ומנהגי או"ח ח"א סי' קיד) דייק מלשון 'סדר ברכת הנהנין' לאדה"ז (פי"ג סי"ד) שרק בימי ניסן יכולים לברך.

הרי כו"כ דברים סיפר הרבי באופן כזה כדי שחסידים יאמצו זאת, ובפרט כאן שלא ידוע כלל על מנהג כזה בעבר בין חסידים]. כן הובא בזה שהמברך בעצמו לא יענה אמן אחר ברכת הש"ץ לפני התחלת ההלל (עי"פ שו"ע אדמו"ר הזקן סי' נט סו"ס ד), עי"ש. אמנם בוודאו מקריאת המגילה מכמה שנים ברור שהרבי היה מברך בעצמו וממתין לענות אמן על ברכת הקורא לפני התחלת הקריאה (וזה כדעת הגהת יש נוהלין שהביא הברכי-יוסף סו"ס רצה, וכ"כ העולת שבת סי' רעג – ראה הדעות בזה בשו"ת יחוה-ידעת ח"ו סי' כה, ובמילואים לסידור רבנו הזקן עם ציונים והערות) עמ' תשל ציין גם לקצות-השולחן סי' לו בבדה"ש ס"ק כג. ומעשה רב. והסברא לכאורה היא, כיוון שבעניינתו הוא מאמת גם את ברכתו-שלו) וא"כ גם כשכמה אנשים עושים קידוש, ושמע אחד מהם את חברו שסיים את הברכה לפני שתיי-תשל, יענה אמן. גם הרב אליהו שיחי לנדא מסר בשם אביו הרב יעקב ז"ל שבמצבים כו"כ

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן-יודא, ר' יוסף-יצחק, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו